

Hickock, Smith

***
Cold, Crude,
Casual and

Woman, 80,
Blown 700

Truman Capote

Chladnokrvne

This is capital punishment to
behave.

I remember it being carried
out on two men on the early
morning of this morning. I know it
appeared sad was manifested
into a state of numbness by the
total indifference of the spectators.

The yellow at the Kansas
was undoubtedly long time
long to the medical center of
general newspaper just outside
the prison walls.

Inside a large concrete door
leads the indifference of legal
with in Kansas. I almost believe

that of David Goodenbaum.

An almost total lack of ferocity
was the one forecast set —
that of the number meeting the
execution in the condemned area
— happened in the previous
year.

There was an "fast talk walk
by the prisoners." Much was
brought by car into the were-
house and arranged just a few
feet away from the gallows' 15
days. The area was spray with
an unexpected malice. The
victim reached the end of their
room with a prearranging snap
to hit eyes of say of us who
wanted to look.

Spide was not. So I went up-
stairs to my bedroom and found
I couldn't open the door.

"I went back downstairs. It
was someone's bedroom and char-
red sitting a table, I had
couldn't sit there and do nothing.
That the water started
again. The table began to slip
and down. I can't remember
when I felt the water. It kept
coming up until it reached my
chin."

Watching she was in the table,
Mrs. Morris managed to reach a
large piece of floating debris
which were had been part of her

***

„Konali bez motívu.“

absynt
prekliati/reportéri

absynt

Truman Capote Chladnokrvne

Pravdivý opis viacnásobnej
vraždy a jej dôsledkov

Preklad: Samuel Marec

Prekliati reportéri
Absynt 2018

*Sláskou
Jackovi Dumphymu
a Harper Leeovej*

Copyright © 1965 by Truman Capote

Copyright renewed © 1993 by Alan U. Schwartz

All rights reserved

This translation published by arrangement with

Random House, a division of Penguin Random House LLC

Cover Art © Pavlína Morháčová

Translation © Samuel Marec

ISBN 978-80-8203-047-4

Pod'akovanie

Materiál v tejto knihe, ktorý nepochádza z mojich vlastných pozorovaní, som buď prevzal z úradných záznamov, alebo vzišiel z rozhovorov s osobami, ktorých sa vec priamo týkala, najmä z mnohých rozhovorov vedených počas dlhého časového úseku. Keďže totožnosť týchto „spolupracovníkov“ uvádzam v texte, vymenovávať ich na tomto mieste by bolo nadbytočné; rád by som im však touto formou vyjadril vďačnosť – bez ich trpezlivej spolupráce by totiž splnenie tejto úlohy bolo nemožné. Rovnako sa nebudem pokúšať o výpočet obyvateľov Finneyského okresu, ktorí, hoci sa ich mená na týchto stranách neobjavujú, poskytli autorovi pohostinnosť a ponúkli priateľstvo, ktoré môže len opätovať, nikdy ho však nedokáže vynahradiť. Predsa však chcem poďakovať istým ľuďom, ktorých pomoc bola pri mojej práci dôležitá: doktorovi Jamesovi McCainovi, prezidentovi Kansaskej štátnej univerzity, pánovi Loganovi Salfordovi a štábu Kansaskej kriminálnej polície, pánovi Charlesovi McAteemu, riaditeľovi Kansaských štátnych nápravno-výchovných zariadení, pánovi Cliffordovi R. Hopovi ml., ktorého pomoc v právnych otázkach bola neoceniteľná, a nakoniec, v skutočnosti však v prvom rade, pánovi Williamovi Shawnovi z časopisu *The New Yorker*, ktorý mi dodal odvahu, aby som sa podujal na túto prácu, a ktorého úsudok ma viedol od začiatku až do konca.

T. C.

*Frères humains qui après nous vivez,
N'ayez les coeurs contre nous endurcis,
Car, se pitié de nous pauvres avez,
Dieu en aura plus tost de vous merciz.*

FRANÇOIS VILLON – BALLADE DES PENDUS

Prvá část

Poslední, ktorí ich videli nažive

Mestečko Holcomb leží vysoko uprostred pšeničných plání v západnom Kansase, v osamelom kraji, ktorému ostatní Kansasania hovoria „pánubohu za chrbtom“. Asi sto kilometrov od coloradskej hranice vidiek vďaka jasnej modrej oblohe a vzduchu čistému ako na púšti omnoho viac pripomína Ďaleký západ ako Stredozápad. Tunajší prízvuk je tvrdý ako život v prérii, nosový ako reč kovbojov, a väčšina mužov tu aj nosí obtiahnuté texasky, stetsony a špicaté čížmy na vysokom opätku. Krajina je rovná a výhľad doširoka-dodaleka; kone, stáda dobytky a biele sýpky, ktoré sa týčia pôvabne ako grécke chrámy, si pocestný všimne oveľa skôr, než k nim dorazí.

Aj Holcomb vidieť z veľkej diaľky. Niežeby tu bolo čo vidieť – jedine ak náhodný zhuk budov, uprostred rozdelený koľajami trate vedúcej do Santa Fe, neusporiadanú osadu z juhu ohraničenú hnedým pruhom rieky Arkansas (vyslov Ar-kan-sas), zo severu diaľnicou č. 50 a z východu a západu preriou a lánmi pšenice. Na uliciach, nepomenovaných, vystavených slnku a nedláždených, sa po daždi alebo pri odmäku hustý prach zmení na to najpríšernejšie blato. Na jednom konci mestečka stojí ošumelá štukovaná budova s neónovým nápisom TANEC na streche, ale tancovať už nikto nechodí a reklama už niekoľko rokov nesvieti. Neďaleko je ďalší dom s neplatným nápisom; HOLCOMBSKÁ BANKA, hovoria olupujúce sa zlaté písmená v špinavom okne. Banka skrachovala v roku 1933 a z niekdajších učtárni sa stali byty. Dnes je to jedna z dvoch „bytoviek“ v meste; tou druhou je spustnuté

panské sídlo, v ktorom býva dobrá polovica miestneho učiteľského zboru, a preto sa mu hovorí Kantorovňa. Väčšinu výstavby v Holcombe však tvoria prízemné drevené domce s prednou verandou.

Rozpadávajúcej sa pošte dole pri stanici vládne jej vedúca, vycivená žena vždy oblečená v bunde zo surovej kože, texaskách a kovbojských čižmách. Samotná stanica s opadáajúcou sírovožltou omietkou pôsobí rovnako zúbožene; slávne rýchliky Chief, Superchief a El Capitan sa ňou každý deň preženú, ale žiaden nezastaví. Nestoja tu ani osobné vlaky – akurát nejaký nákladný sa občas zľutuje. Hore na diaľnici sú dve benzínové pumpy, z nich jedna zároveň slúži aj ako slabo zásobený obchod s potravinami a tá druhá ako kaviareň. V Hartman's Café jej majiteľka, pani Hartmanová, podáva sendviče, kávu, nealkoholické nápoje a sedemstupňové pivo. (Holcomb, ako celý Kansas, je „suchý“.)

A to je vlastne všetko, teda ak nerátame holcombskú školu. Tá vyzerá dobre a odhaľuje tak skutočnosť, ktorú vzhľad mestečka inak zastiera: že rodičia, ktorí svoje deti posielajú do tejto modernej a schopným personálom vedenej školy s triedami od materskej školy až po vyššiu strednú, kam študentov, ktorých býva okolo tristošesťdesiat, zväžia celá flotila autobusov zo vzdialenosti tridsiatich kilometrov, sú vlastne zámožní ľudia. Väčšinou ide o farmárov, vidiečanov veľmi pestrého pôvodu – Nemcov, Írov, Nórov, Mexičanov aj Japoncov. Chovajú dobytok a ovce, pestujú pšenicu a cirok, trávové semeno a cukrovú repu. Farmárčenie je riskantné živobytie, ale v západnom Kansase sa tí, ktorí sa mu venujú, sami pokladajú za „rodených hazardérov“, pretože musia zápasit' s mimoriadne slabými zrážkami (ročný priemer štyristošesťdesiat milimetrov) a s nesmiernymi problémami pri zavlažovaní. Posledných sedem rokov však veľké sucho neprišlo. Farmárom z Finneyského okresu, ktorého súčasťou je Holcomb, sa darilo: zarobili nielen farmárčením, ale

aj ťažbou bohatých zdrojov zemného plynu a prosperita sa odráža na novej škole, pohodlnom zariadení farmárskych domov a vysokých, preplnených sýpkach.

Až do istého rána v polovici novembra roku 1959 absolútna väčšina Američanov, a vlastne aj absolútna väčšina Kansasanov, o existencii Holcombu netušila. Rovnako ako voda tečúca v rieke, ako autá valiace sa po diaľnici, ako tie žlté rýchliky, ktoré sa rútia do Santa Fe, dráma v podobe výnimočných udalostí sa tu nikdy nezastavila. Všetkým dvesto sedemdesiatim obyvateľom mestečka tento stav vyhovoval. Boli spokojní s tým, že svoj život prežijú v každodennosti – prácou, poľovačkami, sledovaním televízie, navštevovaním školských podujatí, skúšok kostolného zboru a klubu 4H¹. Ale zrazu, ešte pred úsvitom toho novembrového rána, nedeľného rána, sa do bežného šramotu nočného Holcombu – do zavýjania hladných kojotov, suchého šelestu zosušenej buriny, výstražného piskotu lokomotívy uháňajúcej v diaľke – votreli cudzie zvuky. V tej chvíli ich v spiacom Holcombe nepočula živá duša – štyri výstrely z brokovnice, ktoré ukončili šesť ľudských životov. Odvtedy ich však obyvatelia mestečka, ktorí si do tých čias navzájom dôverovali natoľko, že sa na noc zriedka obťažovali zamykať domy, počuli vo svojej fantázii opäť a znova – tie temné výbuchy, ktoré roznieťili ohne nedôvery, a v ich žiare mnohí starí susedia začali jeden na druhého hľadiť podozrievavo, akoby boli cudzincami.

Herbert William Clutter, majiteľ farmy River Valley, mal štyridsaťosem rokov, a keďže nedávno podstúpil vyšetrovanie

1 Klub 4H (angl. 4-H) – celoamerická mládežnícka organizácia založená okolo roku 1902, zameraná na dobročinnosť. Jej názov je odvodený od slov head (hlava), heart (srdce), hands (ruky) a health (zdravie). Členovia v sľube vyjadrujú odhodlanie použiť ich na zlepšenie svojho okolia. (Pozn. prekl.)

kvôli životnej poisťke, vedel, že je v prvotriednej kondícii. Hoci pán Clutter nosil okuliare bez rámu a bol len priemerne vysoký, nejakých stosedemdesiatpäť centimetrov, bol zároveň kus chlapa. Plecia mal široké, vlasy si ešte stále držali tmavú farbu, hranatá, sebaistá tvár vyžarovala zdravie a bezchybný chrup mal taký silný, že ním mohol lúskat orechy. Vážil sedemdesiatpäť kilogramov, presne toľko ako v deň, keď promoval na Kansaskej štátnej univerzite, kde vyštudoval agronómiu. Nebol taký bohatý ako najbohatší muž v Holcombe, susedný rančer Taylor Jones. Bol však najznámejším občanom v mestečku, váženou osobnosťou nielen doma, ale aj v Garden City, neďalekom okresnom meste, kde donedávna predsedal výboru na výstavbu práve dokončeného Prvého metodistického kostola, stavby za osemstotisíc dolárov. Teraz bol predsedom Kansaského združenia farmárskych organizácií a jeho meno poznali a rešpektovali poľnohospodárski odborníci po celom Stredo západe, ako aj isté miesta vo Washingtone, kde bol za prezidenta Eisenhowera členom Federálneho poľnohospodárskeho úverového fondu.

Pán Clutter vždy vedel, čo chce od sveta, a väčšinu z toho aj získal. Na ľavej ruke, na kýpti prsta, ktorý mu rozdrvil poľnohospodársky stroj, nosil jednoduchý zlatý krúžok, štvrté storočia starý symbol manželstva so ženou, ktorú si za ženu prial – sestrou spolužiaka zo strednej školy, plachou, zbožnou a krehkou dievčinou menom Bonnie Foxová, ktorá bola od neho o tri roky mladšia. Bonnie mu dala štyri deti – trojicu dcér a syna. Najstaršia dcéra, Eveanna, už vydatá a matka desaťmesačného chlapca, žila v severnom Illinoise, často však do Holcombu chodievala na návštevu. O dva týždne ju očakávali opäť, keďže rodičia na Deň vďakyvzdania plánovali stretnutie rodu Clutterovcov (ktorý pochádzal z Nemecka; prvý prisťahovalec Clutter – alebo Klotter, ako sa vtedy volal – sem prišiel v roku 1880). Pozvali viac ako päťdesiat príbuzných, niektorí mali pricestovať z miest takých

vzdialených ako Palatka na Floride. Ani Beverly, druhorodná dcéra, už nebývala na farme River Valley; žila v Kansas City a študovala za ošetrovatelku. Bola zasnúbená s mladým študentom biológie, ktorý sa jej otcovi veľmi pozdával; pozvánky na svadbu plánovanú na vianočný týždeň už boli vytlačené. Doma teda ostával chlapec Kenyon, ktorý, hoci mal len pätnásť rokov, bol už od pána Cluttera vyšší, a Nancy, posledná, o rok staršia sestra, miláčik mestečka.

Pokiaľ išlo o rodinu, pána Cluttera znepokojovalo jediné – manželkin zdravotný stav. Bola „nervózna“, trpela „menšími záchvatmi“ – takto šetrne sa vyjadrovali jej blízki. Niežeby „utrpenie chudinky Bonnie“ bolo tajomstvom – to ani náhodou. Každý vedel, že posledných šesť rokov sa opakovane liečila na psychiatrii. Aj na tento tienistý terén však napokon zasvietilo slnko. Keď sa pani Clutterová minulú stredu vrátila z dvojtyždňovej liečby vo Wesleyho liečebnom centre vo Wichite, kam sa zvyčajne utiekala, keď sa potrebovala zotaviť, mala pre svojho manžela správu, ktorej sa zdráhal uveriť. Radostne mu oznámila, že zdroj jej utrpenia, ako sa konečne uznieslo lekárske konzílium, sa neskrýval v jej hlave, ale v chrbtici – bola to obyčajná fyzická záležitosť, posunutú stavce. Samozrejme, bude musieť podstúpiť operáciu, ale po nej – nuž, potom sa konečne vráti jej „staré dobré ja“. Je to vôbec možné? To napätie, utiahnutnosť a tiché vzlyky do vankúša za zamknutými dverami spálne, to všetko kvôli porušenej chrbtici? Ak áno, potom mohol pán Clutter v Deň vďakývzdania predniesť pri stole modlitbu plnú bezvýhradnej vďačnosti.

Dni pána Cluttera sa bežne začínali o pol siedmej; zvyčajne ho prebudilo rinčanie kanvíc na mlieko a štebotavé hlasy dvoch synov nádenníka Vica Irsika, ktorí ich priniesli. Dnes si však dával načas, Irsikových chlapcov nechal prísť a odísť, pretože včerajší večer, piatok trinásteho, bol únavný, hoci ho zároveň čiastočne potešil. Bonnie akoby na dôkaz

toho, že sa jej prinavracia normálnosť a energia, vzkriesila svoje „staré dobré ja“; namaľovala si pery, upravila vlasy a oblečená v nových šatách ho sprevádzala do holcombskej školy. Tam spolu tleskali študentskému predstaveniu Toma Sawyera, v ktorom Nancy hrala Becky Thatcherovú. Tešil sa, že Bonnie je opäť medzi ľuďmi, bola nervózna, ale usmievala sa, rozprávala sa s nimi, a obaja boli hrdí na Nancy; svoju úlohu zahrala výborne, pamätala si všetky repliky a vyzerala, ako jej povedal, keď jej v zákulisí gratuloval, „úžasne, dcérenka, ako pravá južanská kráska“. A Nancy sa ako pravá južanská kráska aj zachovala; vo vystuženej krinolíne vystrúhala poklonu a opýtala sa, či by nemohla ísť do Garden City. V Štátnom kine v piatok trinásteho o pol dvanástej dávali špeciálne predstavenie, Slávnosť duchov, a chystali sa naň všetci jej kamaráti. Za iných okolností by pán Clutter odmietol. Jeho pravidlá sú nato, aby sa dodržiavali, a jedno z nich znelo: Nancy – aj Kenyon – musia byť vo všedný deň doma o desiatej a v sobotu o dvanástej. Udalosti večera ho však obmäkčili, a tak súhlasil. A Nancy sa domov vrátila až pred druhou. Počul ju vchádzať a zavolať na ňu, lebo hoci takmer nikdy nezvýšil hlas, chcel si s ňou vyjasniť niekoľko zásadných vecí; vecí, ktoré sa ani tak netýkali jej neskorého príchodu, ako skôr mladíka, ktorý ju priviezol – hviezdy školského basketbalového tímu Bobbyho Rupp.

Pánovi Clutterovi sa Bobby páčil a považoval ho s ohľadom na jeho vek – Bobby mal sedemnášť – za spoľahlivého a dobre vychovaného. Nancy bola obľúbená aj pekná, ale za tie tri roky, čo mala povolené chodiť na „rande“, sa neschádzala s nikým iným, a hoci pán Clutter chápal, že tvoriť „stabilné páry“ a nosiť „zásnubné prstene“ je medzi mladými celonárodná móda, so vzťahom nesúhlasil, a to najmä odvtedy, čo Nancy s Bobom nedávno náhodou pristihol pri bozkávaní. Vtedy Nancy odporučil, aby sa „s Bobom prestala tak často stretávať“, a upozornil ju, že pozvoľný ústup teraz bude bolieť

menej ako náhle pretrhnutie zväzkov neskôr – lebo, ako jej pripomenul, k rozchodu skôr alebo neskôr dôjsť musí. Ruppovci boli totiž katolíci, Clutterovci metodisti – a táto okolnosť sama osebe znamenala koniec snov o tom, že sa jedného dňa vezmú. Nancy sa zachovala rozumne – v každom prípade sa nehádala – a teraz, ešte predtým, ako jej zaželel dobrú noc, si pán Clutter vymohol od nej sľub, že sa s Bobbym postupne prestane stykať.

Táto príhoda však oddialila čas, keď sa uložil spať, čo bežne robil o jedenástej. A tak sa v sobotu 14. novembra 1959 prebudil až dlho po siedmej. Manželka spávala čo najdlhšie, ale kým sa pán Clutter holil, sprchoval a strojil do menčestrových nohavíc, koženej dobytkárskej kazajky a mäkkých jazdeckých čižiem, neobával sa, že by ju mohol zobudiť; nedelili sa totiž o spoločnú spálňu. Vo veľkej spálni na prízemí poschodového domu so štrnástimi izbami, postaveného z dreva a tehál, spával už niekoľko rokov sám. Hoci mala pani Clutterová šaty uložené v skrinách v mužovej spálni a svojich pár kozmetických prípravkov a množstvo liekov prechovávala v príľahlej kúpeľni obloženej modrými kachličkami a sklenenými tehľami, už dávno považovala za svoju bývalú Eveanninu izbu, ktorá bola, rovnako ako izby Kenyona a Nancy, na poschodí.

Dom, ktorý z väčšej časti navrhol pán Clutter a osvedčil sa tak ako praktický a rozvážny architekt, hoci nie práve s estetickým cítením, bol postavený v roku 1948 za štyridsaťtisíc dolárov. (Jeho terajšia predajná cena bola šesťdesiatšesťtisíc dolárov.) Bol to pekný dom na konci dlhej aleje čínskych brestov, obklopený bujným, udržovaným trávnikom. Na obyvateľov Holcombu robil dojem; nezabudli ho spomenúť pred návštevníkmi. Pokiaľ ide o interiér, ligotavé navoskované parkety pokrývalo množstvo mäkkých červenohnedých kobercov; v obývacej izbe stál mohutný moderný gauč potiahnutý hrubou látkou pretkávanou trblietavými striebornými vláknami;

v raňajkovom kúte vynikala lavica čalúnená modro-bielou koženkou. Takéto zariadenie sa manželom Clutterovcom páčilo, a rovnako sa páčilo väčšine ich známych, ktorí mali domy zariadené podobne.

Okrem pomocnice, ktorá prichádzala vo všedné dni, Clutterovcom nikto s domácnosťou nepomáhal, takže keď manželka ochorela a staršie dcéry odišli, pán Clutter sa chtiac-nechtiac naučil variť; jedlo pre celú rodinu pripravoval buď on, alebo Nancy, predovšetkým však ona. Pán Clutter mal kuchynské práce rád a išli mu od ruky – žiadna žena v Kansase neupiekla lepší chlieb a jeho preslávené kokosky išli na dobročinných akciách na dračku. Nebol však veľký jedák a na rozdiel od svojich farmárskych kolegov dával prednosť sparťanským raňajkám. V to ráno mu stačilo jablko a pohár mlieka; keďže nepil kávu ani čaj, nepotreboval začínať deň niečím teplým do žalúdka. Popravde, bol proti všetkým povzbudzujúcim prostriedkom, nech boli akokoľvek mierne. Nefajčil a, samozrejme, ani nepil; alkohol dokonca nikdy neochutnal a mal sklon vyhýbať sa ľuďom, ktorí si ho dopriali – táto skutočnosť však nepreriedila okruh jeho známych, ako by sa dalo predpokladať, pretože jeho jadro tvorili farníci Prvého metodistického kostola v Garden City. Toto zhromaždenie pozostávalo zo sedemnástich stoviek duší, väčšinou abstinentov ako pán Clutter. Dbal na to, aby mimo svojho okruhu neobťažoval ľudí svojimi názormi, a snažil sa navonok nezaujímať pozíciu mravokárcu, v rodine a medzi zamestnancami farmy River Valley však dôrazne presadzoval svoj postoj. „Pijete?“ bývala prvá otázka, ktorú položil uchádzačovi o miesto, a aj keď dotýčny odpovedal záporne, musel podpísať zmluvu s klauzulou, že dohoda sa okamžite stáva neplatnou, ak sa zistí, že zamestnanec „požíva alkohol“. Jeho priateľ, starý farmár Lynn Russell mu raz povedal: „Nemáš zľutovania, Herb. Ty keby si robotníka prichytil, ako pije, okamžite by si ho vyhodil. A bolo by ti jedno, či jeho rodina

bude hladovať.“ To bola hádam jediná kritika pána Cluttera ako zamestnávateľa. Inak bol známy svojím pokojom, veľkodušnosťou a tým, že platí dobré mzdy a často udeľuje prémie. Chlapi, ktorí pre neho pracovali – a niekedy ich bolo až oseemnaásť – nemali dôvody na sťažnosti.

Keď pán Clutter vypil pohár mlieka, nasadil si futrovanú čiapku a jablko si zobral von, aby sa pozrel, aké je ráno. Bolo ideálne počasie na jedenie jablák; na čistej oblohe žiarilo jasné slnko a východný vietor čechral posledné listy na čínskych brestoch, no neodtrhol ich. Jeseň nahrádza západnému Kansasu všetky protivenstvá, ktoré prinášajú ostatné ročné obdobia: surové zimné víchrice z Colorada a sneh až po pás, v ktorom hynú ovce; čľapkanicu a čudesné jarné prízemné hmly; letnú páľavu, keď aj vrany hľadajú aspoň kúsok tieňa a nekonečné množstvo pšeničných ostí štípe na koži. Iné počasie prichádza, až keď sa skončí september – babie leto, ktoré občas vydrží až do Vianoc. Ako pán Clutter rozjímal nad touto nádhernou ukážkou ročného obdobia, pridal sa k nemu pes, kríženec kólie, a spolu sa vydali k ohrade pre dobytok, ktorá susedila s jednou z troch stodôl na statku.

Prvá z nich bola obrovská quonsetská kôľňa², ktorá pretekala zrnom, westlandským cirokom, v druhej bola uskladnená tmavá, voňajúca halda zrn pšenice značnej hodnoty – stotisíc dolárov. Táto suma predstavovala skoro štvornásobok príjmu, ktorý pán Clutter dosiahol v roku 1934 – v roku, keď sa oženil s Bonnie Foxovou a presťahoval sa s ňou z jej rodného mestečka Rozel v Kansase do Garden City, kde si našiel prácu ako pomocník finneyského okresného agronóma. Bolo preňho typické, že už o sedem mesiacov ho povýšili a nahradil svojho nadriadeného. Roky, počas ktorých zastával toto

2 Quonsetská kôľňa je ľahká konštrukcia z prefabrikovaných materiálov s klenutou plechovou strechou a často sa využíva na hospodárske účely. (Pozn. prekl.)